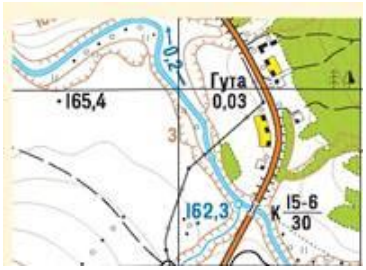
ВІДПОВІДІ
до завдань
І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з географії 2026-2027 н.р.
8 клас

Теоретичний тур

Тестові завдання (15 балів)

1.Укажіть тип картографічної проекції, що забезпечує точне зображення відстаней і площ, але спричинює спотворення кутів і форм географічних об'єктів.
А рівнопроміжна
Б рівновелика
В рівнокутна
Г довільна
2.Укажіть вантажопідйомність моста, позначеного на фрагменті топографічної карти.
А 15
Б 6
В 30
Г 162,3.
3.Укажіть дослідника за описом.
У його працях розповідається про південні території України – узбережжя Чорного моря. Ще у V ст. до н. е. він точно описав Придніпров'я з родючими пасовищами. Також згадував Дніпро (Борисфен), Дунай (Істр), Дністер (Тірас); дав детальну характеристику Чорного (Понт Евксінський) і Азовського (Меотійського) морів.
А Страбон
Б Геродот
В Арістотель
Г Ератосфен.
4. Чому дорівнює географічна широта населеного пункту, для якого кут між Полярною зорею і точкою зеніту становить 35° 10′?
А. **54° 50′ пн. ш**. Б. 35° 10′ пн. ш. В. 44° 50′ пн. ш. Г. 45° 10′ пн. ш.
5. У якій проєкції складаються карти Антарктиди та Арктики?
А. Циліндричній
Б. Конічній
В. **Азимутальній**
Г. Умовній
6. На топографічній карті масштабу 1:200 000 відстань між двома селами дорівнює 9 см. Яка відстань між цими селами на місцевості (у кілометрах)?
А. 9 км. **Б 18 км.** В 2 км. Г 20 км.
7. Якщо вранці сонце світить у заднє скло автомобіля, а тінь падає попереду, то водій прямує з …
А. Тернополя до Чернівців.
Б. Житомира до Києва.
В. Києва до Одеси.
Г. Полтави до Києва.

8.Які характерні особливості антициклону спричиняють посилення смогу в містах із високим рівнем забруднення повітря, особливо влітку?

А. Низхідні потоки повітря, слабкий вітер або штиль.

Б. Висока вологість повітря, захмарене небо, затяжний дощ.

В. Низький атмосферний тиск, висока ймовірність опадів.

Г. Велика добова амплітуда коливань температури повітря.

9. Визначте географічну довготу населеного пункту, якщо в ньому 14 год 40 хв за місцевим часом. У цей час у м. Києві (51° пн. ш., 31° сх. д.) місцевий час становить 12 год.

А 71° сх. д. Б 51° сх. д. В 40° сх. д. Г 82° сх. д.

10. Оберіть періоди геологічної історії Землі, які перелічені від більш ранніх до більш пізніх.

А неоген, силур, тріас

Б юра, тріас, палеоген

В силур, крейда, неоген

Г палеоген, юра, девон.

11. Укажіть острів, який за площею поверхні більший, ніж територія України.

А Калімантан

Б Ява

В Мадагаскар

Г Сицилія.

12. Чому в тропічних широтах Азії утворилися значно менші за площею пустелі, ніж Сахара в Африці?

А протяжність Азії із заходу на схід менша, ніж протяжність Африки

Б високі гори розділяють пояс пустель в Азії на окремі частини

В на території Азії поширені нестійкі до вивітрювання гірські породи

Г в Азії сформувалися великі за площею басейни внутрішнього стоку.

13. Розгляньте таблицю, яку склали геологи, досліджуючи відслонення. Визначте сумарну товщину (м) гірських порід палеозойського віку.

А 9 м

Б 14 м

В 19 м

Г 24 м

порода	*геологічний період*	*товщина (м)*
глина	тріасовий	10
вапняк	крейдовий	6
вугілля	кам'яновугільний	3
доломіт	кембрійський	11

14. Туристи йшли з бази до озера у північно-східному напрямку. За яким азимутом відбуватиметься їхнє повернення на туристичну базу?

А 270˚ Б 45˚ **В 225**˚ Г 315˚.

15. 3. У яке місто прямував автомобіль з Києва, якщо опівдні Сонце світило у праве скло автомобіля, а тінь лягала ліворуч від напрямку руху?

А Одесу Б Житомир В Чернігів **Г Харків**

Творче питання:

- Наведено та обґрунтовано головні причини (транспорт, залізниці, глобалізація) – **до 3 балів**.
- Чітко описано принцип обертання Землі (15 ° = 1 година) та поділ на 24 пояси – **до 4 балів**.
- Згадано нульовий меридіан (Гринвіч / UTC) та напрямок зміни часу – **до 3 балів**.
- Описано Лінію зміни дат та особливості проведення меж поясів за адміністративними критеріями – **до 2 балів**.

Практичний тур.

1. Практичне завдання.

Виконуйте, використовуючи фрагмент топографічної карти.

1. На якій відстані від екватора розташовано дитячий табір? *(1 бал)*

А. 5408 км Б. 6299 км В. 9908 км Г. 6399 км

2. Вкажіть висоту дерев (у м) в дубовому лісі, який розташований на захід від с. Дубівка. *(1 бал)*

А. 20 м **Б. 21 м** В. 3 м Г. 12 м

3. В якому квадраті розташована автозаправна станція? *(1 бал)*

А. 0798 Б. 9807 В. В. 0602 Г.0701

4. Виберіть на фрагменті топографічної карти три контурні умовні знаки та поясніть їх. Заповніть таблицю. *(6 балів)*

Приклад:

Умовні знаки	Пояснення умовного знаку
Мішаний ліс *(або Листяний ліс)*	Зелений фоновий колір (позначення листяних/хвойних дерев). Відображає площу, покриту лісовою рослинністю. Поруч міститься характеристика (наприклад, дуб, граб, висота 21 м, товщина 0,25 м.
2. Фруктовий сад	Регулярна сітка із зелених крапок на білому тлі (у північно-східній частині карти). Позначає площу, зайняту багаторічними плодово-ягідними насадженнями
Населений пункт (село / забудова)	Помаранчевий (червоно-коричневий) суцільний або штрихований контур із квадратами будинків (наприклад, с. Дубівка). Відображає реальні межі житлової та господарської забудови.

5. За топографічною картою установіть об’єкт, що розташований у точці із заданими прямокутними координатами X= 5 406 750, Y=6 300 300. *(2 бали)*

А. Лікарня. **Б. Школа.**

В. Автозаправна станція. Г. Церква.

6. Оцініть місцевість, зображену на карті. Чи можна тут побудувати футбольне поле? Вкажіть у якому квадраті. Наведіть мінімум два аргументи. *(4 бали)*

Приклад:

Найкращим (найбільш придатним) квадратом для цього є квадрат **0701** (0601 рівнинна частина на північний схід / схід від с. Дубівка в районі квадрата 0601, біля відмітки висоти 205 м).

Аргументи на користь обраної ділянки: рівнинний рельєф (відсутність крутих схилів); будівництво спортивного майданчика не вимагатиме масштабних земляних робіт для вирівнювання території; вільна від лісу та чагарників поверхня (відкрита місцевість).
Відсутнє зелене фонове забарвлення, яке позначає ліс, та відсутні позначки суцільного чагарнику або болота. Це значно здешевлює та спрощує підготовку території.
Суха місцевість (відсутність заболочування та річок).
Ділянка розташована поруч із населеним пунктом (с. Дубівка) та має зручний під'їзд ґрунтовою або польовою дорогою, що забезпечує зручний доступ.

2. Практичне завдання.

Номенклатурний аналіз.

Уважно прочитайте географічні описи. Заповніть пропущені елементи в таблиці, визначивши назву географічного об’єкта (річки, озера, гори, вершини) або материк/океан, до якого він належить. *(12 балів)*

№	**Комплексний географічний опис / Логічна підказка**	**Назва об'єкта (гідрологічного чи орографічного)**	**Материк або Океан**
1	Перетинає екватор двічі; за повноводністю поступається лише Амазонці, а за глибиною є найглибшою річкою світу	*Конго*	Африка
2	Гірська система складчастості, де розташована найвища точка Західної півкулі – згаслий вулкан	*Анди*	*Південна Америка*
3	Найбільше за площею прісноводне озеро світу, що входить до системи Великих озер і має тектонічно-льодовикове походження	*Верхнє*	Північна Америка
4	Давня за віком гірська система на сході материка з найвищою вершиною горою Мітчелл	*Аппалачі*	*Північна Америка)*
5	Міжматерикова протока, що сполучає два океани та два моря і розділяє два материки та дві частини світу	*Берингова*	Північний Льодовитий / Тихий океан
6	Найвищий вулкан материка, розташований на Східноафриканському плоскогір'ї поблизу екватора	*Кіліманджаро*	*Африка*
7	Річка, що впадає у затоку Сан-Хуан-дель-Норте, але знаменита	*Міссісіпі з Міссурі*	Північна Америка

№	Комплексний географічний опис / Логічна підказка	Назва об'єкта (гідрологічного чи орографічного)	Материк або Океан
	унікальним водоспадом Гвадіана; найдовша річкова система світу		
8	Гірський масив, де розташована найвища вершина (за класичною межею) – гора Монблан	*Альпи*	*Євразія*
9	Солоне безстічне озеро на території тектонічної западини Афар (-155 нижче рівня моря) – найнижчої точки материка	*Ассаль*	Африка
10	Найбільша за площею затока світу (за гідрологічним режимом – море)	*Бенгальська*	Індійський океан / Євразія
11	Річка, що протече через 10 країн Європи і впадає у Чорне море, утворюючи розгалужену дельту	*Дунай*	Євразія
12	Унікальний озерно-річковий об'єкт, що перетворюється на солоне грязьове болото у сухий сезон (16 м нижче рівня моря)	*озеро Ейр (Каті-Танда)*	*Австралія*

Задача 1. Туристична група вирушила в похід з Ужгорода (висота над рівнем моря 120 м) на вершину гори Пікуй. Біля підніжжя в місті термометр показував +18°C, а барометр – 745 мм рт. ст. Якими будуть температура та атмосферний тиск на вершині гори Пікуй, якщо її абсолютна висота становить 1408 м? *(4 бали)*

Розв’язання:

1. **Знаходимо відносну висоту підйому:** 1408 м -120 м=1288 м

Розраховуємо зміну температури: З підняттям на кожні 1000 м температура знижується в середньому на 6°C (або на 0,6°C на кожні 100 м):

T=1288 м × 0,06 / 100= 7,7

18,7 - 7,7=+10,3

2. **Розраховуємо зміну тиску:** У нижніх шарах тропосфери з підняттям на кожні 10 метрів тиск падає на 1 мм рт. ст.:

P = 1288 :10 м/мм рт. ст.= 128,8

745-128,8 = 616,2 мм рт. ст.

Відповідь: На вершині Пікуя температура буде +10,3°C, тиск — 616,2 мм рт. ст.

ВІДПОВІДІ
до завдань
І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з географії 2026-2027 н.р.
9 клас

Теоретичний тур

Тестові завдання (15 балів)

1.Які із зазначених виробництв належать до первинного сектора економіки?
А виробництво електроенергії, виробництво хліба
Б китобійний промисел, стрижка овець
В юридичний супровід бізнесу, банківська справи
Г житлово-комунальне господарство, будівництво.
2. Прочитайте уривок із літературного твору: *«... Ліс стояв навкруги такий старий, високий і густий, що навіть повітря здавалося спертим. Місцями просіка була залита водою, ... по обидва боки стелилося лісове болото, зелене і темне, покрите очеретами і дрібним вільшняком...»*. Укажіть заповідник, в якому описаний ландшафт охороняється як типовий.
А Рівненський Б «Михайлівська цілина»
В Ялтинський Г Дунайський.
3. Тривалість сутінків на Землі …
А скрізь однакова **Б зростає від екватора до полюсів**
В найбільша на екваторі Г у південній півкулі їх немає.
4. Розгляньте таблицю, яку склали геологи, досліджуючи відслонення. Визначте сумарну товщину (м) гірських порід палеозойського віку.
А 9 м
Б 14 м
В 19 м
Г 24 м

порода	*геологічний період*	*товщина (м)*
глина	тріасовий	10
вапняк	крейдовий	6
вугілля	кам'яновугільний	3
доломіт	кембрійський	11

5. Зміна типів клімату в помірному кліматичному поясі Євразії відбувається із заходу на схід у такій послідовності:
А континентальний, різко-континентальний, морський
Б морський, помірно-континентальний, різко-континентальний
В морський, континентальний, помірно-континентальний, мусонний
Г помірно-континентальний, різко-континентальний, континентальний, морський.
6. Укажіть основний спосіб вирішення продовольчої проблеми в найменш розвинутих країнах світу.
А обмеження обсягу продовольчої гуманітарної допомоги
Б сприяння підвищенню продуктивності сільського господарства
В стримування процесу «демографічного старіння» населення
Г зменшення втрат продовольства під час реалізації та споживання.
7. Яка роль товарних бірж на світовому ринку товарів?
А транспортування товарів від виробників до споживачів
Б рекламування нових товарів, вироблених у різних країнах
В залучення інвестицій і кредитів у менш розвинені країни
Г формування ринкових цін на стандартизовані товари.

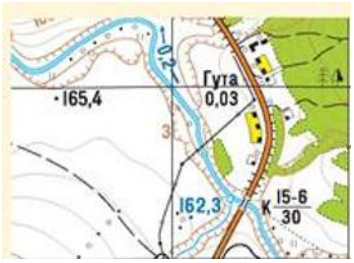
8. Дайте пораду мандрівнику, в якому напрямку йому необхідно рухатись до найближчого океанічного узбережжя, якщо він заблукав в пустелі Наміб у червні та бачить опівдні власну тінь попереду себе.
А повернути ліворуч
Б повернути праворуч
В рухатись прямо в тому ж напрямку
Г повернути назад.

9. Прочитай уривок про разючі контрасти країни: «...Одні громадяни цієї країни роблять пересадки серця, будують атомні електростанції; інші й гадки не мають, що існує колесо, писемність, і добувають вогонь тертям дерев'яних паличок. Одні купують дорогі лімузини, а інші за безцінь їх миють. Одні тяжко працюють на будівництві палаців на березі океану, інші – живуть у них...» До якого типу слід віднести цю країну?
А економічно розвинені країни «Великої сімки»
Б «малі» економічно розвинені країни Європи
Впостсоціалістичні країни з перехідною економікою
Г ключові країни (лідери), що розвиваються.
10.За даними таблиці визначте хід обчислення показника густоти населення одного з регіонів України.

Площа, тис. км²	21,8
Міське населення, тис. осіб	1520
Сільське населення, тис. осіб	980
Рівень урбанізації (%)	60,8

А 980 **:** (1520 + 980) • 100 = 39,2
Б 0,608 **:** 100 • (1520 – 980) = 328,3
В (1520 + 980) : 21,8 = 114,7
Г 0,218 • (1520 – 980) = 117,7
11. Який з показників можна обрахувати на основі статево-вікової піраміди населення?
А коефіцієнт природного приросту
Б коефіцієнт смертності немовлят
В коефіцієнт демографічного навантаження
Г сальдо міграції.
12. Якщо у країні А індекс людського розвитку вищий, ніж у країні Б, то прогнозують, що люди у країні А…
А матимуть більшу тривалість робочого дня
Б довше житимуть і більше навчатимуться
В частіше змінюватимуть місце роботи і фах
Г плануватимуть народжувати більше дітей.
13. Визначте правильне поєднання «сільськогосподарська культура – найсприятливіші кліматичні умови для її вирощування – країна, що спеціалізується на вирощуванні цієї культури».
А каучуконосні дерева – екваторіальний – Індонезія
Б бавовник – помірно континентальний – Японія
В цукрова тростина – субтропічний – Канада
Г льон-довгунець – мусонний – Єгипет.
14. У якій проєкції складаються карти Антарктиди та Арктики?
А. Циліндричній
Б. Конічній
В. Азимутальній
Г. Умовній

15.Укажіть вантажопідйомність моста, позначеного на фрагменті топографічної карти.
А15
Б 6
В 30
Г 162,3

Творче питання:

1. **Суть та причини «демографічної зими» (4 бали):**
   - Це стійке скорочення чисельності населення країни або регіону через те, що рівень смертності перевищує рівень народжуваності (від'ємний природний приріст).
   - *Причини в Європі:* Старіння населення (збільшення частки літніх людей), зміна соціальних ролей жінок (кар'єра, пізні шлюби), висока вартість виховання дітей, доступність контрацепції та високий рівень урбанізації (у містах народжуваність завжди нижча, ніж у селах).
2. **Субурбанізація проти Хибної урбанізації (6 балів):**
   - **Субурбанізація** — це процес переселення забезпеченого міського населення у приміську зону (передмістя). *Причина:* Прагнення жити в екологічно чистіших умовах у власному будинку. Це супроводжується розвитком інфраструктури навколо мегаполісів (характерно для США, Західної Європи).
   - **Хибна (псевдо) урбанізація** — це стрімке зростання чисельності міського населення, яке **не супроводжується** реальним розвитком міської інфраструктури та зростанням кількості робочих місць. *Причина:* Масове виштовхування бідного сільського населення до міст через безробіття на селі. Людям немає де працювати й жити, через що навколо міст виникають величезні райони нетрів (фавели в Бразилії, бідонвілі в Африці).

Практичний тур.

Завдання. Виконуйте, використовуючи фрагмент топографічної карти.

1. Яка кількість населення в с. Дубівка? *(1 бал)*

А. 760 осіб. Б. 7600 осіб.

В. 76000 осіб. Г. 76 осіб.

2. Вкажіть висоту дерев у діброві на схід від урочища Рожківське. *(1 бал)*

А. 21 м **Б. 12 м**

В. 3 м Г. 7 м

3. Виберіть на фрагменті топографічної карти три умовні знаки промислових підприємств та поясніть їх. Заповніть таблицю. *(6 балів)*

Приклад:

Умовні знаки	Пояснення умовного знаку
МТФ	**Молочно-товарна ферма.** Позначає спеціалізоване сільськогосподарське виробниче підприємство (важка/тваринницька інфраструктура), призначене для утримання худоби та первинної переробки молока.
лісничий (або лісн.)	**Лісництво / садиба лісництва.** Позначає господарсько-виробниче підприємство, що займається охороною, упорядкуванням та веденням лісового господарства.
АЗС	*Автозаправна станція* (промислово-транспортний об'єкт для обслуговування та заправки транспортних засобів)

4. На якому ставі (в якому він квадраті) було б доцільно побудувати міні ГЕС, враховуючи потужність потоку води (врахуйте при цьому перепад висот дна ставків). *(2 бали)*

А. 0600 Б. 0503

В. 0902 Г. 0900

5. Розгляньте карту, виявіть місця, де може бути високий рівень забруднення. Поясніть, чим саме буде забруднена територія. Які заходи Ви запропонуєте для зменшення впливу забруднення на здоров'я людей. *(5 балів)*

Приклад:

1. Місця з високим рівнем потенційного забруднення на карті:

Зона автозаправної станції (АЗС) та магістральних доріг (у західній частині карти поблизу населеного пункту Рожок).

2. Характер забруднення території:

Біля АЗС та автошляхів:

- *Атмосферне повітря:* забруднення викидами відпрацьованих газів автотранспорту (оксиди вуглецю та азоту, сполуки свинцю, пил і сажа).
- *Ґрунти та підземні води:* ризик локального потрапляння нафтопродуктів (бензин, мастила) внаслідок поверхневого стоку з дорожнього полотна або технічних витоків.

3. Заходи для зменшення впливу забруднення на здоров'я людей:

Створення санітарно-захисних зелених зон: Посадка щільних смуг багаторічних дерев (хвойних та листяних порід) уздовж автомагістралей та навколо АЗС для природної фільтрації повітря від вихлопних газів і пилу.

Регулярний лабораторний моніторинг стану води в громадських і приватних колодязях та свердловинах на наявність нітратів і мікробіологічних забруднювачів.

Завдання 2. Уважно прочитайте географічні описи. Заповніть пропущені елементи в таблиці, визначивши назву географічного об'єкта та регіон/область, де він розташований. *(12 балів)*

№	Комплексний географічний опис об'єкта України	Назва об'єкта номенклатури	Область або природний регіон
1	Друга за висотою гора Українських Карпат та України	*Бребенескул*	Масив Чорногора, Івано-Франківська та Закарпатська області
2	Найвища точка рівнинної частини України (515 м)	*гора Берда*	*Хотинська височина, Чернівецька область*
3	Найбільший за площею острів України, має статус національного природного парку	*Джарилгач*	Чорне море, Херсонська область
4	Унікальний мальовничий каньйон річки із високими вапняковими стінами у межах Товтр, де розташоване давнє місто-фортеця	*Смотрицький каньйон*	*Хмельницька область)*
5	Найбільше за площею прісноводне заплавне озеро України	*Ялпуг*	Дунайсько-Дністровського межиріччя, Одеська область
6	Величезна піщана арена на лівобережжі нижнього Дніпра, яка є наймолодшим за віком ландшафтом України	*Олешківські піски*	*Херсонська область)*
7	Найглибше озеро України тектонічного походження (58,4 м)	*Світязь*	Шацькі озера, Волинська область
8	Найвищий грязьовий вулкан України (і єдиний діючий вулкан у Карпатському регіоні),	*вулкан Старуня*	розташований поблизу селища Богородчани *(Івано-Франківська область)*
9	Найбільша за площею затока Чорного моря, що глибоко вдається в суходіл	*Каркінітська затока*	Басейн Чорного моря
10	Тектонічна структура та найвища частина Кримських гір, де розташована гора Роман-Кош (1545 м)	*Головне пасмо Кримських гір*	*АР Крим*

№	Комплексний географічний опис об'єкта України	Назва об'єкта номенклатури	Область або природний регіон
11	Унікальна карстова печера в гіпсах, яка є найдовшою гіпсовою печерою у світі та найдовшою печерою Європи (понад 260 км)	*(Оптимістична)*	Тернопільська область
12	Річка, що починається на Східноєвропейській рівнині в росії, є найбільшою притокою Дону	*Сіверський Донець*	*Харківська, Донецька, Луганська обл.*

Задача 1. На початку року в місті проживало **150 000 осіб**. Протягом року в місті народилося 1200 дітей, померло 1800 осіб. Прибуло на постійне проживання з інших регіонів 900 осіб, а виїхало з міста 500 осіб. Обчисліть:

1. Природний приріст населення (абсолютний та у проміле ‰).
2. Сальдо міграції.
3. Чисельність населення міста наприкінці року. *(4 бали)*

Розв'язання:

а) Абсолютний природний приріст (ПП):
ПП = 1200 - 1800 = -600 осіб.
*Від'ємне значення означає, що в місті спостерігається **природне скорочення населення** на 600 осіб.*
б) Природний приріст у проміле (‰):
Кпп = ПП/Нпоч.× 1000‰
Кпп = -600/150000 × 1000‰ = -0,004 ×1000‰ = -4‰
(Тобто на кожні 1000 жителів населення міста природним шляхом зменшується на 4 особи).
Обчислення сальдо міграції (СМ)
СМ = Пр - Виб
СМ = 900 - 500 = +400 осіб
*Значення додатне, тобто спостерігається **приплив населення (додатне сальдо міграції)** на 400 осіб.*
Обчислення чисельності населення міста наприкінці року (Нкін)
Формула:
Нкін = Нпоч + ПП + СМ
Нкін= 150000 + (-600) + 400 = 150000 - 600 + 400 = 149800 осіб.
Відповідь:

1. **Абсолютний природний приріст:** -600$ осіб (природне скорочення на 600 осіб).
   Природний приріст у проміле: -4 ‰.
2. **Сальдо міграції:** +400$ осіб (механічний приріст на 400 осіб).
3. **Чисельність населення наприкінці року: 149 800 осіб**.

ВІДПОВІДІ
до завдань
І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з географії 2026-2027 н.р.
10 клас
Теоретичний тур

Тести

(15 балів)

Тестові завдання (15 балів)

1. Транснаціональними корпораціями (ТНК) вважаються суб'єкти підприємницької діяльності, що здійснюють її за межами однієї країни. Розвиток якого сектору представляє одна з найбільших ТНК світу «ExxonMobil»?

А нафтогазового Б програмного забезпечення В фармацевтики та біотехнологій Г банківського.

2. Укажіть, який світовий ринок найбільше страждає від масштабного воєнного нападу рф на Україну.

А рідкоземельних металів Б валютний В ринок праці **Г ринок зерна.**

3. Прикладом інтеграції підприємств в Україні в глобальні ланцюги доданої вартості є…

А вихід керамічної плитки заводу «АТЕМ» (м. Київ) на ринок США

Б виробництво продукції «Цар Хліб» у с. Нові Петрівці (Київщина) на закупленому в компанії Gostol (Словенія) обладнанні

В виробництво й експорт вершкового масла ПРАТ «Лакталіс-Миколаїв» у країни Америки, Азії, Океанії

Г виробництво електронних плат на заводі американської компанії «Джейбіл» (Закарпатська область) для «Ай-Бі-Ем», «Алкатель», «Нокіа».

4. Яка з країн Європи одночасно НЕ є членом Європейського Союзу і є членом НАТО?

А Норвегія Б Франція В Швейцарія Г Ісландія.

5. Головним позитивним ефектом від міжнародного поділу праці є:

А більша ефективність національного виробництва

Б диверсифікація національного виробництва

В формування самодостатньої національної економіки

Г розвиток високотехнологічних виробництв.

6. Чим зумовлене розташування в Україні виробництва меблів здебільшого у великих містах та міських агломераціях?

А розміщенням джерел дешевої електроенергії

Б можливістю кооперування з виробниками сировини

В надлишком висококваліфікованих трудових ресурсів

Г орієнтуванням на попит місцевого населення.

7. Укажіть особливість географії нафтової промисловості світу.

А усі високорозвинені країни розробляють власні родовища нафти

Б основний чинник розвитку нафтовидобування в країнах − споживчий

В значний обсяг нафти видобувають на шельфі Світового океану

Г райони видобування нафти співпадають з районами її перероблення.

8.Визначте географічну довготу населеного пункту, якщо в ньому 14 год 40 хв за місцевим часом. У цей час у м. Києві (51° пн. ш., 31° сх. д.) місцевий час становить 12 год.

А 71° сх. д. Б 51° сх. д. В 40° сх. д. Г 82° сх. д.

9. Визначте домінуючу мотивацію транснаціональної корпорації, що зумовила розташування в Україні заводу безалкогольних напоїв корпорації «Кока-Кола» (селище Велика Димерка Київської області).

А освоєння місцевих сировинних ресурсів

Б залучення місцевої робочої сили

В проникнення на ринок продукції в країні

Гвигідна система оподаткування (офшор).

10. Райони хімічної промисловості та металургії територіально збігаються в індустріальних країнах тому, що ці виробництва …

А екологічно безпечні

Б можуть комбінуватися

В тяжіють до наукових центрів

Г орієнтуються на трудові ресурси.

11. Підприємства із виплавки первинного алюмінію у розвинутих країнах світу зосереджені …

А в одному видобувному районі

Б на узбережжях морів та біля великих гідроелектростанцій

В у портово-промислових комплексах

Г у прикордонних територіях.

12.Найближча горизонтальна лінія кілометрової сітки до точки має підпис 6065. Це означає, що від цієї лінії …

А до нульового меридіана – 6065 км або 6 065 000 м

Б до екватора – 6065 км або 6 065 000 м

В до екватора – 6065 м

Г до нульового меридіана – 6065 м.

13. Який з показників можна обрахувати на основі статево-вікової піраміди населення?

А коефіцієнт природного приросту

Б коефіцієнт смертності немовлят

В коефіцієнт демографічного навантаження

Г сальдо міграції.

14. Якщо у країні А індекс людського розвитку вищий, ніж у країні Б, то прогнозують, що люди у країні А…

А матимуть більшу тривалість робочого дня

Б довше житимуть і більше навчатимуться

В частіше змінюватимуть місце роботи і фах

Г плануватимуть народжувати більше дітей.

15. Якщо вранці сонце світить у заднє скло автомобіля, а тінь падає попереду, то водій прямує з …

А. Тернополя до Чернівців.

Б. Житомира до Києва.

В. Києва до Одеси.

Г. Полтави до Києва.

<u>Творче питання:</u>

1. Аналіз змін у паливно-енергетичному балансі (ПЕБ) та енергопереходу (до 3 балів)

- **3 бали:** Повно розкрито еволюцію ПЕБ (перехід від вугілля до нафти/газу та далі до відновлюваної та атомної енергетики); наведено частки або чіткі тенденції скорочення/зростання використання викопного палива; описано поняття «енергетичного переходу».
- **2 бали:** Описано основні зміни в ПЕБ, але без чіткої системності або хронології.
- **1 бал:** Лише поверхнево згадано, що світ переходить на нові джерела енергії.

2. Причини розвитку відновлюваної енергетики (ВДЕ) (до 3 балів)

- **3 бали:** Чітко названо та обґрунтовано не менше 3–4 різнопланових причин: екологічні (паризька кліматична угода, декарбонізація), економічні (здешевлення технологій ВЕС/СЕС), ресурсно-вичерпні та геополітичні (енергонезалежність).
- **2 бали:** Названо 2–3 причини, але пояснення однобічне (наприклад, тільки про екологію).
- **1 бал:** Названо лише загальні фрази про «чисте довкілля».

3. Вплив геополітичних чинників на ринки нафти й газу (до 3 балів)

- **3 бали:** Глибоко розкрито вплив геополітики: використання ресурсів як зброї (газовий шантаж РФ), роль ОПЕК+, вплив збройних конфліктів (Близький Схід, повномасштабне вторгнення в Україну), переорієнтація ринків Європи на СПГ (LNG) зі США та Катару.
- **2 бали:** Згадано ключові геополітичні події, але не повністю розкрито їхні наслідки для світової структури ринку.
- **1 бал:** Схематична згадка про те, що «війни та політика впливають на ціни нафти й газу».

4. Перспективи України в європейському «зеленому переході» (до 3 балів)

- **3 бали:** Наведено конкретні та реалістичні напрямки: потенціал ВЕС і СЕС, виробництво та експорт «зеленого» водню (H_2), біоенергетика (біометан), інтеграція з ENTSO-E, використання підземних сховищ газу (ПСГ) для Європи, декарбонізація металургії.
- **2 бали:** Вказано 2–3 перспективні напрямки, але без глибокого географічного або економічного обґрунтування.
- **1 бал:** Наведено лише загальні твердження про наявність сонця та вітру в Україні.

<u>Практичний тур</u>

Аналіз статево вікових пірамід (10 балів)

1. **Основа піраміди:** *(2 бали)*.
    - **Країна Б** має дуже широку основу, що свідчить про високий рівень народжуваності та **«демографічний вибух»**.
    - **Країна А** має звужену основу, що вказує на низький рівень народжуваності та **«демографічну зиму»** (депопуляцію)
2. **Старіння населення:**
    - **Країни А** відповідає **першому типу** відтворення населення
    - **Країни Б другому типу відтворення населення**
3. **Яким країнам притаманні такі статево-вікові піраміди як:**
   У Країні А – високорозвинені та постсоціалістичні країни
   У Країні Б – країни, що розвиваються, Індія, Китай

4. **Демографічне навантаження:** *(2 бали)*.

- У **Країні А** переважає навантаження людьми похилого віку (пенсіонерами).
- У **Країні Б** основне демографічне навантаження припадає на **дітей (0–14 років)** *(2 бали)*.

5. **Прогноз трудових ресурсів:** *(2 бали)*.
   - **У країні А. Прогноз:** Звужена основа призведе до дефіциту робочої сили через 15–20 років.
   - **Шляхи подолання:** Залучення трудових мігрантів, стимулювання народжуваності, підвищення пенсійного віку, автоматизація виробництва
   - **У Країні Б –** надлишок трудових ресурсів.
   - **Шляхи подолання:** Реформа системи освіти, оозвиток працемістких галузей, підтримка малого та середнього бізнесу, залучення прямих іноземних інвестицій

Завдання 2. Уважно прочитайте економіко-географічні, демографічні та геополітичні описи. Заповніть пропущені елементи в таблиці (назву об'єкта/процесу або відповідну область/регіон/країну). *(12 балів)*

№	Комплексний географічний / Економічний опис	Назва об'єкта, країни або явища	Область / Регіон / Поняття
1	Найбільший за запасами басейн залізних руд в Україні, що забезпечує сировиною вітчизняну чорну металургію	*Криворізький / Кривбас*	Дніпропетровська область
2	Країна-лідер за обсягом ВВП (за ПКС), найбільший у світі експортер товарів та головний осередки «фабрики світу»	*Китай (КНР)*	*Східна Азія*
3	Найбільший центр атомної енергетики в Україні та Європі, де розташована ЗАЕС потужністю 6000	*Енергодар*	Запорізька область
4	Країна – світовий лідер за видобутком та експортом нафти, ключовий член та засновник ОПЕК	*Саудівська Аравія*	*Близький Схід / Південно-Західна Азія*
5	Найбільший морський торговельний порт України за обсягами перевалки вантажів (зерно, руда, метал)	*Південний*	Одеська область
6	Острівна держава Південно-Східної Азії, що перетворилася на один із найбільших фінансових і	*Сінгапур*	*Південно-Східна Азія*

№	Комплексний географічний / Економічний опис	Назва об'єкта, країни або явища	Область / Регіон / Поняття
	транспортних хабів світу («азійський тигр»)		
7	Стратегічна штучна водна артерія, що з'єднує Тихоокеанський та Атлантичний басейни через Центральну Америку	*Панамський канал*	*Центральна Америка / Панама*
8	Світовий лідер з надання аутсорсингових ІТ-послуг та програмного забезпечення («офіс світу»)	*Індія*	*Південна Азія*
9	Африканська країна з найбільшим населенням на континенті та потужними запасами нафти в басейні затоки Гвінея	*Нігерія*	*Західна Африка*
10	Найбільший центр чорної металургії та важкого машинобудування в Україні, що утворює велику міську агломерацію	*Дніпро*	Дніпропетровська область
11	Ведучий центр авіабудування України, де розташоване ДП «Антонов»	*Київ*	Столичний регіон
12	Карликова держава-анклав у центрі столиці, яка є найменшою суверенною країною світу за площею	*Ватикан*	*Південна Європа*

Завдання 3. Виконуйте, використовуючи фрагмент топографічної карти *(8 балів)*

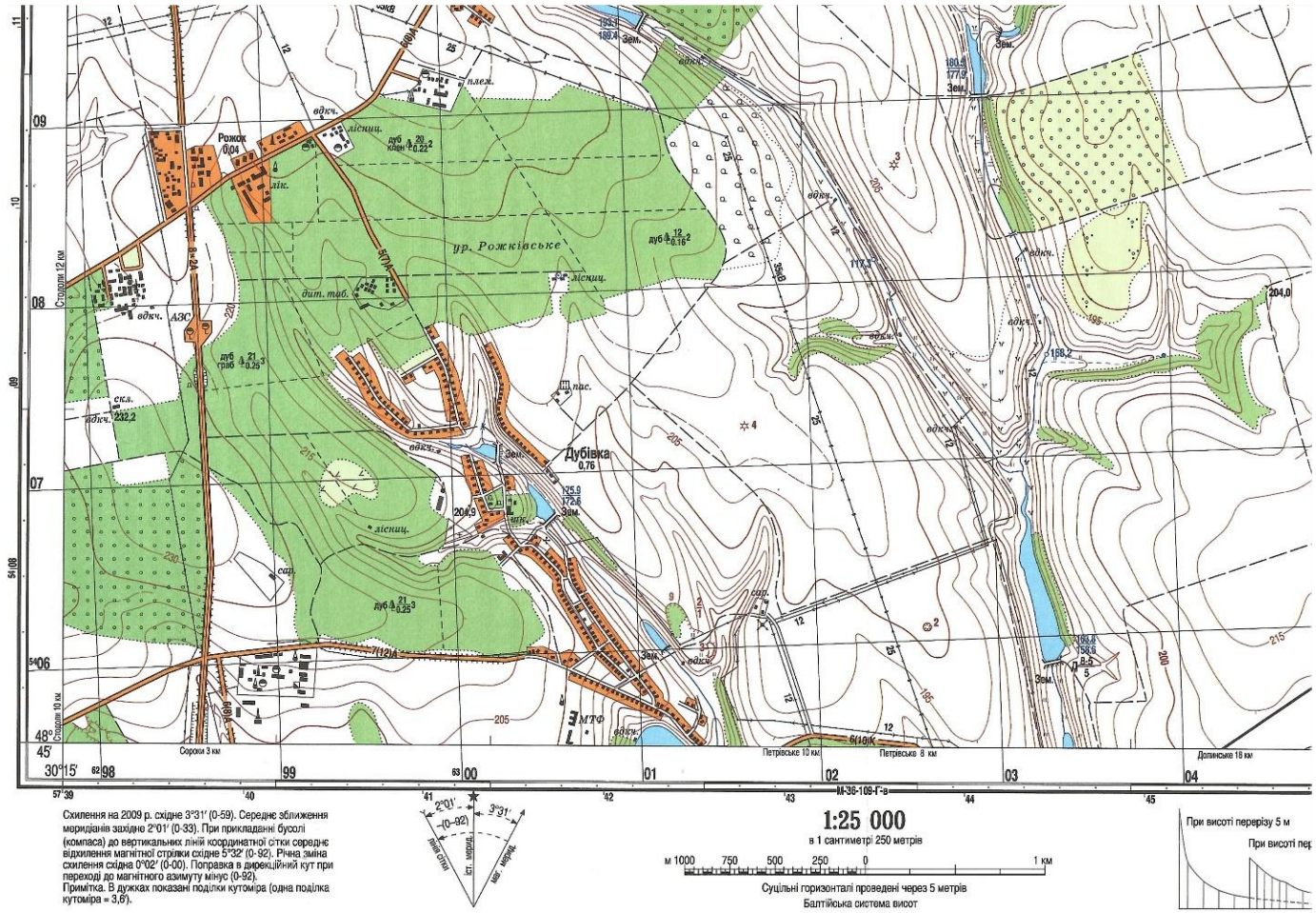
1. Вкажіть ширину проїжджої частини автомобільної дороги, що проходить від с. Дубівка до с. Рожок. *(1 бал)*

А. 7 м **Б. 5 м** В. 12 м Г. 8 м

2. На якій висоті розташоване джерело? *(1 бал)*

А. 177 м Б. 183 м **В. 168,2 м** Г. 204 м

3. Опишіть маршрут від школи с. Дубівка до саду, який на карта є у квадраті 0803. Яку відстань їм потрібно пройти? Які природні та рукотворні об’єкти вони будуть спостерігати на цьому маршруті. Чи може їх підстерігати якась небезпека, де і чому? *(6 балів)*

- **Вихідна точка (Школа в с. Дубівка):** Розташована в с. Дубівка (квадрат **0700** або на межі 0700/0701), позначена підписом *шк.* поруч із будівлею.
  Кінцева точка (Фруктовий сад): Розташований у північно-східній частині карти в квадраті **0803** На карті він зображений контуром із точками (умовний знак фруктового саду).
- Від будівлі школи у с. Дубівка виходимо на ґрунтову/покращену ґрунтову дорогу в напрямку на **північний схід** (або через північну частину села/повз господарські будівлі). **Основний відрізок:** Маршрут пролягає польовою (ґрунтовою) дорогою у північно-східному напрямку, яка перетинає відкриту місцевість (ріллю/пасовище) з горизонталями (пагорб) та виходить до квадрата 0803, де безпосередньо розташований сад.
  Масштаб карти: 1:25 000 (в 1 см — 250 метрів). **Виміряна відстань на карті:** Від школи в с. Дубівка до саду в квадраті 0803 відстань по прямій/дорозі становить близько **9,5–10 см** (або приблизно **2,4–2,5 км** на місцевості).
  Природні об’єкти:
  - **Рельєф:** Пагорби та яри/пологий схил (горизонталі з позначеннями висот, наприклад, ізогіпси близько 190–205 м).
  - **Рослинність:** Окремі лісосмуги, луки/пасовища, чагарники вздовж ярів.
  - **Водні об’єкти:** Струмок/канал або джерело у низовині біля схилу.

- **Рукотворні (антропогенні) об’єкти:**
    - **Будівлі:** Житлові та господарські будівлі села Дубівка.
    - **Дорожня мережа:** Ґрунтові та польові дороги, лінії зв’язку / ЛЕП.
    - **Криниця / окремі споруди:** Наприклад, вітряк, сарай (*сар.*) чи геодезичний/тріангуляційний пункт (якщо трапляються поблизу дороги).
    - **Сам сад:** Фруктовий сад як рукотворний насаджений об'єкт.

Потенційні небезпеки на маршруті.

1. **Стрімкі схили та яри (яружно-балочна мережа):**
    - Існує ризик зсувів ґрунту, падіння або травмування ніг під час спуску/підйому.
2. **Перетин ліній електропередач (ЛЕП) або автошляху:**
    - *Де:* На виході із села або при перетині облаштованих доріг/ліній зв'язку.
    - *Чому:* Ризик ураження струмом при обриві дротів під час негоди або небезпека від автотранспорту.
3. **Відкрита місцевість та погодні умови:**
    - *Де:* На відкритій ділянці поля між селом та садом.
    - *Чому:* Відсутність укриття від грози (ризик удару блискавки) або сильного спекотного сонця (сонячний/тепловий удар).

Задача 1. Геологічні запаси мідної руди умовної країни становлять 120 млн тонн. Підтверджені (добувні) запаси складають 75% від геологічних. Щорічний видобуток руди в країні становить 5 млн тонн. Обчисліть обсяг підтверджених запасів мідної руди в країні (у млн тонн). Обчисліть ресурсозабезпеченість країни підтвердженими запасами за поточного видобутку у роках.

Підтверджені запаси:
120 млн т × 0,75 = 90 млн тонн

- Ресурсозабезпеченість:

Річний видобуток = 90 млн т : млн т/рік = 18 років

Задача 2. Розв’язання:

- Початкова чисельність населення (Нпоч): 200 млн осіб (200 000 000 осіб)
- Коефіцієнт народжуваності (Кн): 14‰ (14 осіб на 1000 мешканців)
- Коефіцієнт смертності (Кс): 7‰ (7 осіб на 1000 мешканців)
- Сальдо міграції (СМ): +300 тис. осіб = 0,3 млн осіб

Обчислюємо коефіцієнт природного приросту (Кпп)

Кпп = Кн - Кс = 14‰ - 7‰ = +7‰

Обчислюємо абсолютний природний приріст (ПП)

Для населення у 200 млн осіб:

ПП = 200 млн осіб × (7 /1000) = 1,4 млн осіб.

Обчислюємо загальний приріст населення (ЗП)

Загальний приріст складається з природного приросту та сальдо міграції:

ЗП = ПП + СМ = 1,4 млн осіб + 0,3 млн осіб = 1,7 млн осіб

Обчислюємо чисельність населення на 1 січня 2025 року (Нкін)

Нкін = Нпоч + ЗП = 200 млн осіб} + 1,7 млн осіб = 201, 7 млн.осіб

Відповідь:

Чисельність населення країни на 1 січня 2025 року становила 201,7 млн осіб.

ВІДПОВІДІ
до завдань
І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з географії 2026-2027 н.р.
11 клас
Теоретичний тур

Тестові завдання (15 балів)

1.Найближча горизонтальна лінія кілометрової сітки до точки має підпис 6065. Це означає, що

від цієї лінії …

А до нульового меридіана – 6065 км або 6 065 000 м

Б до екватора – 6065 км або 6 065 000 м

В до екватора – 6065 м

Г до нульового меридіана – 6065 м.

2. Яку характеристику річки використає розробник проєкту укріплення ділянок її берега з високою ймовірністю зсувів у межах населеного пункту?

А водозбірна площа басейну – 12,6 тис. км²

Б довжина річища – 346 км

В густота річкової мережі − 0,38 км/ км²

Г амплітуда коливань рівнів води -140 см

3. Визначте глобальний ланцюг доданої вартості з прикладом країни, підприємства якої перейшли з початкової ланки (постачання сировини на світовий ринок) у групу країн-лідерів за обсягом виробництва з власної сировини та експорту продукції з вищою доданою вартістю.

А видобування мідних руд → виробництво чорнової міді (Латвія)

Б заготівля деревини → виробництво паперу (Казахстан)

В вирощування соняшнику → виробництво олії (Україна)

Г видобування фосфоритів → виробництво мінеральних добрив (Єгипет).

4. Укажіть чинники, від яких залежить кількість висотних поясів у горах.

А висота гір, віддаленість їх розташування по відношенню до екватора

Б умови зволоження, наявність засніжених вершин

В крутизна схилів, наявність водних об'єктів у горах

Г експозиція схилів, континентальність клімат.

5. Визначте, який варіант відображає можливість отримати найбільшу додану вартість у ланцюгу доданої вартості продуктів переробки олійних культур.

А вирощування сої → виробництво олії → фасування олії

Б вирощування сої → виробництво макухи → реалізація макухи

В виробництво олії → фасування олії → транспортування олії

Г вирощування сої → виробництво олії → виробництво маргарину.

6. Вирішальним чинником у розміщенні підприємств виробництва титану є …

А наявність потужних ГЕС

Б наявність потужної транспортної мережі та ГЕС

В наявність родовищ поблизу промислових підприємств по виробництву титану

Г наявність дешевої електроенергії та незначна віддаленість від основних промислових підприємств-споживачів титану у зливках.

7. Який з показників можна обрахувати на основі статево-вікової піраміди населення?

А коефіцієнт природного приросту

Б коефіцієнт смертності немовлят

В коефіцієнт демографічного навантаження

Г сальдо міграції.

8. Яке співвідношення природна зона – тип ґрунту, характерний для неї, є правильним?

А тайга – бурі лісові
Б широколисті ліси – червоноземи
В вічнозелені твердолисті ліси і чагарники – коричневі
Г пустелі – каштанові.
9. Визначте правильний варіант ланцюга «форма рельєфу – генетичний тип рельєфу – геологічний процес».
А зсув – карстовий – робота підземний вод
Б кар'єр – техногенний – робота льодовика
В лійки – денудаційний – робота вітру
Г яр – водно-ерозійний – робота поверхневих текучих вод.
10. За наведеними прямокутними координатами точок з'ясуйте, яка з них знаходиться найближче до екватора.
А X= 6064350, Y= 4308500 Б X= 6066500, Y= 4307750
В X= 6067350, Y= 4309250 Г X= 6066750, Y= 4307150
11. Яка з перелічених характеристик НЕ є ознакою топографічної карти?
А загальногеографічна за змістом
Б майже немає спотворень
В має масштаб від 1:200 000 до 1:000 000
Г відображається кілометрова сітка.
12. Антон з товаришами пішов у ліс по гриби. За яким азимутом йому потрібно повертатися з лісу, якщо його шлях відхиляється від північного напрямку ліворуч на 34°?
А 34^0 Б 394^0 **В 326^0** Г 214^0.
13. Дайте пораду мандрівнику, в якому напрямку йому необхідно рухатися до найближчого океанічного узбережжя, якщо він заблукав у пустелі Наміб у червні та бачить опівдні власну тінь попереду себе.
А повернути ліворуч
Б повернути праворуч
В рухатись прямо в тому ж напрямку
Г повернути назад.
14. Прикладом міжнародних територій на політичній карті світу є
А Гібралтар **Б Антарктида** В Швейцарія Г Ватикан
15. Укажіть один з основних чинників формування глобальної економіки.
А сповільнення демографічного вибуху в світі
Б захист національних економік від конкуренції
В діяльність транснаціональних корпорацій (ТНК)
Г активізація протестних рухів антиглобалістів

Теоретичне питання:

1. Охарактеризуйте основні види рухів Землі як космічного тіла, проаналізуйте їхній безпосередній та опосередкований вплив на географічну оболонку. Докладно розкрийте механізми формування планетарних наслідків цих рухів. Відповідь проілюструйте чіткою структурно-логічною схемою *(10 балів).*

Осьове обертання Землі (навколо своєї осі) (5 балів)

- **Характеристика:** Здійснюється із заходу на схід (проти годинникової стрілки, якщо дивитися з Північного полюса). Зірковий день триває 23 години 56 хвилин 4 секунди, сонячний — 24 години. Лінійна швидкість зменшується від екватора (465 м/с) до полюсів (0 м/с), кутова швидкість є сталою (15° за годину).

Географічні наслідки осьового обертання:

1. **Зміна дня і ночі (добовий ритм):** Зумовлює добові коливання температури, вологості, тиску повітря, а також біологічні ритми (фотоперіодизм живих організмів).
2. **Сила Коріоліса (відхиляюча сила обертання):** Зумовлює відхилення рухомих тіл (вітрів, морських течій, річкових потоків) праворуч у Північній півкулі та ліворуч у Південній. Це визначає загальну циркуляцію атмосфери (пасати, західні вітри) та асиметрію берегів річок.
3. **Сплюснутість Землі біля полюсів (фігура геоїда/еліпсоїда):** Відцентрові сили, що виникають внаслідок осьового обертання, спричинили перерозподіл мас — екваторіальний радіус більший за полярний приблизно на 21 км.
4. **Припливи і відпливи:** У взаємодії з гравітаційним полем Місяця та Сонця осьове обертання зумовлює деформацію водних мас та земної кори (океанічні припливи).

Орбітальний рух Землі (навколо Сонця) (5 балів)

- **Характеристика:** Земля рухається еліптичною орбітою (середня відстань — 149,6 млн км) зі швидкістю близько 29,78 км/с. Перигелій пролягає на початку січня (найближче до Сонця), а афелій — на початку липня. Земна вісь нахилена до площини орбіти під кутом 66,5 (або кут між віссю та перпендикуляром до площини орбіти становить 23,5).

Географічні наслідки орбітального руху:

1. **Зміна пір року (сезонний ритм):** Зберігаючи незмінним просторове орієнтування осі (паралельність), Земля під час обертання навколо Сонця змінює кут падіння сонячних променів на земну поверхню.
2. **Нерівномірність та зміна тривалості дня і ночі протягом року:** За винятком екватора, тривалість світлового дня змінюється залежно від широти. У дні сонцестоянь (22 червня і 22 грудня) виникають полярні дні та ночі за полярними колами.
3. **Формування теплових поясів та широтної зональності:** Нерівномірний розподіл сонячної радіації (інсоляції) зумовлює поділ Землі на теплові пояси (жаркий, помірні, холодні) та лежить в основі закону широтної зональності ландшафтів.
4. **Річне положення зеніту Сонця:** Сонце буває в зеніті лише між тропіками (23,27 пн. ш. та пд. ш.), що визначає тропічний характер циркуляції та клімату.

Практичний тур

Задача 1. Визначте похил ділянки гірської річки (в м/км), довжиною 15 км за умови, що температура насиченого вологою атмосферного повітря у верхній частині становить 11,6 $^{\circ}$C, а у нижній 13,4 $^{\circ}$C.*(10 балів)*

Розв'язання:

Обчислення різниці температур

Знайдемо різницю температур між нижньою та верхньою точками ділянки річки:

T = T2 - T1 = 13,4°C - 11,6°C} = 1,8 °C

Обчислення падіння (різниці висот) річки

Оскільки повітря насичене вологою, температура змінюється на 0,6 °C при зміні висоти на 100 м (вологоадіабатичний градієнт).

Визначимо різницю висот (h):

h = 1,8/0,6× 100 м = 3 × 100 = 300 м.

Отже, падіння річки (П) становить 300 м.

Обчислення похилу річки

Похил річки (Пх) — це відношення її падіння до довжини:

Пх = 300 м / 15 км = 20 м/км

Відповідь: Похил ділянки гірської річки становить 20 м/км**.**

Завдання 1. Дайте визначення географічних термінів. (*5 балів*)

1. Дефляція – процес вивітрювання, видування і перенесення вітром сипучих продуктів руйнування гірських порід (піску, пилу, дрібних часточок) на значні відстані з оголенням земної поверхні. (Примітка в економічному контексті: дефляція — це також зниження загального рівня цін на товари та послуги, що супроводжується зростанням купівельної спроможності грошей).

2. Заказник – природно-заповідна територія або об'єкт, створений з метою збереження і відтворення природних комплексів або їхніх окремих компонентів (рослин, тварин, геологічних об'єктів тощо) без вилучення їх із господарського використання (на відміну від заповідників).

3. Рифт – велика лінійна структура (провали, розломи) у земній корі, що утворюється внаслідок розтягування або розриву тектонічних плит і супроводжується вулканічною активністю та утворенням глибоких западин (наприклад, Східно-Африканська рифтова система).

4. Ізобати – ізолінії на географічних чи батиметричних картах, що сполучають точки з однаковими абсолютними глибинами водойм (озер, моря, океану) відносно рівня моря.

5. Сумарна сонячна радіація – загальна кількість сонячної енергії (включаючи пряму і розсіяну радіацію), яка надходить на земну поверхню з горизонтальним кутом падіння.

Завдання 2. Географічна номенклатура та провідні центри світового господарства.

Проаналізуйте картографічні та економічні дані. Заповніть пропущені елементи в таблиці, вказавши країну/регіон розташування об’єкта або його функціональне значення у світовій економіці та політиці. (*10 балів*)

№	Географічний об’єкт	Країна / Регіон розташування	Господарське, транспортне або геополітичне значення
1.	Порт **Роттердам**	*Нідерланди*	Найбільший морський порт («воріта Європи») та логістичний хаб.
2.	Мегаполіс **«Босваш»**	*США (Північно-Східне узбережжя)*	Найбільше за чисельністю населення і економічним потенціалом скупчення міст світу.
3.	Суецький канал	*Єгипет*	Штучний судноплавний канал, що сполучає Середземне та Червоне моря (найкоротший шлях з Європи в Азію).
4.	Силіконова (Кремнієва) долина	*США (штат Каліфорнія)*	Головний світовий центр розвитку електронної промисловості, IT-технологій та венчурного капіталу.

№	Географічний об’єкт	Країна / Регіон розташування	Господарське, транспортне або геополітичне значення
5.	Місто **Брюссель**	*Бельгія*	Політична столиця Європейського Союзу та штаб-квартира НАТО.
6.	Порт **Шанхай**	*Китай*	Найбільший за вантажообігом контейнерний порт світу.
7.	Рурський басейн	*Німеччина (земля Північний Рейн-Вестфалія)*	Головний історичний старопромисловий районобудівний комплекс (вугілля, чорна металургія, машинобудування).
8.	Панамський канал	*Панама*	Трансокеанський судноплавний канал, що з'єднує Атлантичний та Тихий океани.
9.	Космодром **Куру** (Гвіанський космічний центр)	*Французька Гвіана (Південна Америка)*	Основний європейський космодром, який використовується організацією ESA для запуску ракет «Аріан».
10.	Фінансовий центр **Сіті** (Лондон)	*Велика Британія*	Один із провідних світових фінансових і банківських центрів планети.

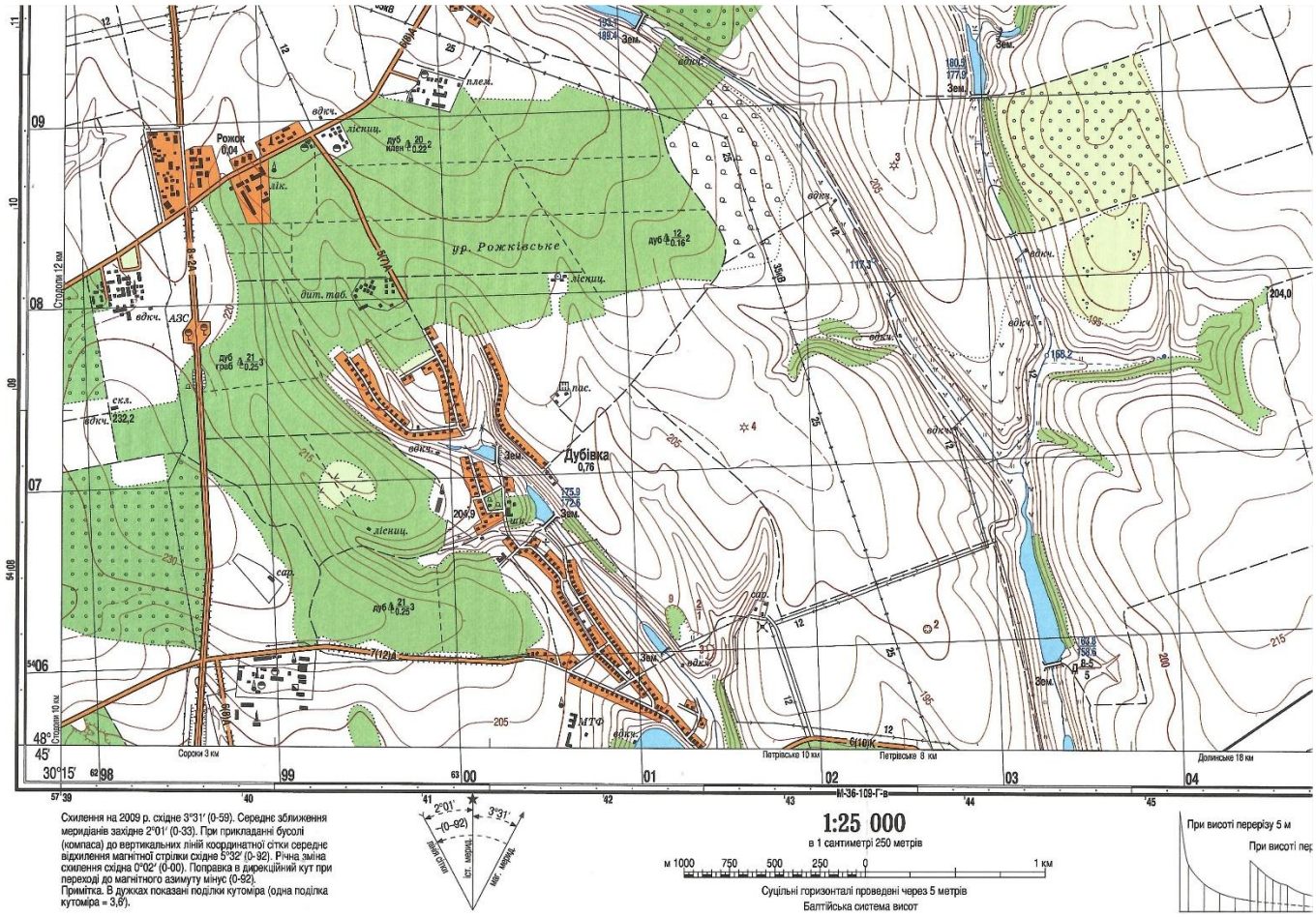
Завдання 3. Виконуйте, використовуючи фрагмент топографічної карти. *(7 балів)*

1. На якій відстані від екватора розташовано дитячий табір? *(1 бал)*
А. 5408 км Б. 6299 км В. 9908 км Г. 6399 км

2. Вкажіть висоту дерев (у м) в дубовому лісі, який розташований на захід від с. Дубівка. *(1 бал)*
А. 20 м **Б. 21 м** В. 3 м Г. 12 м

3. В якому квадраті розташована автозаправна станція? *(1 бал)*
А. 0798 Б. 9807 В. В. 0602 Г.0701

4. За топографічною картою визначте географічні та прямокутні координати автозаправної станції *(4 бали)*
Географічні координати 48°46’18’’ пн.ш, 30°15’35’’ сх.д
Прямокутні координати X = 5407950 Y = 6298500

Завдання 4. Позначити на контурній карті відомі курорти України відповідними номерами:

1 – Трускавець; 2 – Моршин; 3 – Яремче; 4 – Миргород; 5 – Шаян; 6 – Коблеве; 7 – Хмільник; 8 – Затока; 9 – Бердянськ; 10 – Євпаторія.(*10 балів*)